

Onderwerp: Regionale Energiestrategie
Jaar/nummer: 2020/23
In behandeling bij: Wethouder Haringa

Voorstel

De gezamenlijke Friese overheden stellen een Regionale Energiestrategie (RES) op. In de RES wordt de bijdrage van de regio Fryslân aan de ambitie uit het Klimaatakkoord vastgelegd. Alle 30 RES-regio's dienen voor 1 juli 2020 een concept-RES in. De concept-RES Fryslân wordt aan alle gemeenteraden ter vaststelling voorgelegd.

Het voorstel aan de gemeenteraad is om de concept-RES vast te stellen.

Samenvatting

Met deze Concept RES presenteert de RES Fryslân de Friese duurzame energieproductie voor 2030 van tenminste 2,3 TWh*. Dat is een mooie stap in de energietransitie en de realisatie is gegarandeerd. Deze Concept RES is bestuurlijk ingestoken; gerealiseerde en vergunde projecten voor opwekking van duurzame elektriciteit en warmte zijn opgenomen.

Deze insteek bespaart tijd, zodat binnen de samenwerking RES Fryslân nu in samenspraak en samenwerking met zoveel mogelijk stakeholders kunnen verkennen of en hoe er draagvlak is voor meer opwek dan de 2,3 TWh, en of ambities ook kunnen worden versneld.

Door in te stemmen met deze Concept RES Fryslân zorgt de gemeente Terschelling ervoor dat de Concept RES op 1 juni 2020 ingediend kan worden.

Toelichting

Op 26 november 2019 heeft u besloten deel te nemen in het traject voor het opstellen van de Friese Regionale Energiestrategie (RES Fryslân). U heeft toen ingestemd met het Startdocument Regionale Energie Strategie Fryslân. Met deze eerste stap heeft de gemeente Terschelling commitment uitgesproken om samen met de provincie, Wetterskip, de Friese gemeenten, netbeheerder Liander, inwoners en andere stakeholders te werken aan duurzame Friese energieproductie.

Met alle overheden, met belangorganisaties, inwoners en ondernemers werken we dit jaar intensief samen zodat we uiteindelijk op 1 maart 2021 de RES 1.0 kunnen indienen. Een tussenstap is het indienen van een Concept RES op 1 juni 2020. Deze Concept RES Fryslân ligt nu ter besluitvorming aan u voor.

Omdat de tijd tot 1 juni voor de Concept RES kort is voor een gedegen proces van samenspraak met alle betrokkenen, bestaat de Concept RES alleen uit projecten van duurzame opwek die al gerealiseerd zijn of zijn vergund: we wekken tenminste 2,3 TWh (TeraWattuur) duurzame energie op in 2030. Deze 2,3 TWh is daardoor concreet en gegarandeerd.

Naast de opwek van duurzame elektriciteit richt de RES Fryslân zich ook op het regionale warmtevraagstuk. Als onderdeel van de RES kijkt de Regionale Strategie Warmte (RSW) naar regionale warmtevraag, welke warmtebronnen er beschikbaar zijn en welke infrastructuur daarvoor nodig is.

In de bijeenkomst van 30 januari jl. in het Van der Valk hotel in Leeuwarden zijn bent u hier als raad van op de hoogte gebracht.

De Concept RES is een belangrijke mijlpaal in het totstandkomingsproces van de RES Fryslân. De Concept RES is gebaseerd op bestaande projecten, zodat we in 2020 vooral veel tijd overhouden om met elkaar in gesprek te gaan over onze ambities voor 2050, 2030 en hoe we daar samen invulling aan kunnen geven.

Via een online platform en tijdens bijeenkomsten verkennen we middels verkennend onderzoek waar draagvlak voor is en welke randvoorwaarden de stakeholders belangrijk vinden. Zo onderzoeken we of en hoe er draagvlak is voor meer opwek dan de 2,3 TWh van de concept RES, en of we onze ambities ook kunnen versnellen. Een aantal Friese gemeenten hebben bijvoorbeeld de ambitie om in 2035 energieneutraal te worden.

Het resultaat van dit proces leidt tot de RES 1.0. Als blijkt dat er draagvlak is voor meer duurzame energieopwekking in Fryslân, kan de bijdrage in de RES 1.0 hoger worden dan de 2,3 TWh in de concept RES.

Overwegingen / Motivering

1. De RES-regio Fryslân levert een concrete en realistische bijdrage.

De productie van 2,3 TWh aan duurzame elektriciteit op het Friese land is een realistische productie voor 2030, omdat dit bestaat uit gerealiseerde of vergunde grootschalige opwek-projecten. Dat maakt het meteen ook concreet. Wat de RES Fryslân aanbiedt als bijdrage aan de landelijke opgave is ook daadwerkelijk gegarandeerd. Dit biedt duidelijkheid. Niet alleen aan de partners in de RES Fryslân en de inwoners, maar ook aan de landelijke overheid.

2. Het biedt tijd voor samenspraak en draagvlak.

De Concept RES kon vlot bestuurlijk tot stand komen, waarmee we tijd besparen die we volop inzetten voor gesprekken met alle stakeholders.

We gaan verkennen welke opgave past in het Friese landschap en welke voorwaarden en wensen daarbij horen, we zetten we in op procesparticipatie en ruimtelijk onderzoek. Daarnaast is er aandacht voor concrete projecten en initiatieven uit de Mienskip. We organiseren werksessies met professionele betrokkenen en verzamelen via een digitale burgerraadpleging wat mensen belangrijk vinden. Dit leidt tot bouwstenen voor de Friese energietransitie en voor duurzame energieopwekking. We streven naar een goede balans tussen (lokale) lusten, lasten en zeggenschap.

3. We werken samen aan de ambities voor de RES-regio Fryslân.

Binnen de gemeenten, Wetterskip en provincie verschillen de ambities qua doelen en het tempo waarin deze doelen gerealiseerd worden. De provincie heeft als uitgangspunt om onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. Een aantal gemeenten wil energieneutraal of zelfvoorzienend worden, sommige al in 2035. Deze doelen liggen in elkaars verlengde.

Naast de overheden hebben ook inwoners, bedrijven, verenigingen en andere organisaties ambities.

Kanttelingen / Risico's en beheersmaatregelen

1. De Concept RES Fryslân is een tussenstap richting de RES 1.0.

De Concept RES Fryslân die op 1 juni 2020 wordt ingediend, zal samen met de Concept RES-en van de andere RES regio's door het Planbureau van de Leefomgeving (PBL) worden doorgerekend en worden vergeleken met de landelijke opgave om 35Twh duurzame elektriciteit op te wekken in 2030. Op 1 augustus 2020 krijgt de RES Fryslân terugkoppeling op deze doorrekening. Als blijkt dat de 30 RES-en samen geen 35 TWh opleveren zal er onderling nagedacht worden over een herverdeling.

Het verkennend onderzoek en burgerraadpleging die tot aan de zomer wordt georganiseerd, leveren energiebouwstenen op waarmee we na de zomer verder kunnen. We gaan dan weer in gesprek over waar en onder welke voorwaarden de energiebouwstenen een plek kunnen krijgen. Dan zal ook blijken hoeveel aanvullende duurzame energieproductie past in de Friese ontwikkelingen.

2. Het is een intensief proces in een kort tijdsbestek.

Zoals ook al in het door de raad vastgestelde startdocument werd beschreven, is het RES-proces intensief en moet er in een kort tijdsbestek een stevige basis worden gelegd voor de uitdaging die voor ons staat wanneer het gaat om de energie- en warmtetransitie. Gezien de gevoeligheid en impact van het thema zijn er veel vraagstukken en potentiële valkuilen. Met het opzetten van de RES-structuur in Fryslân willen we deze vraagstukken oplossen, op een manier die bij ons past. De manier waarop de RES-Fryslân is vormgegeven past bij hoe we in deze provincie zijn georganiseerd: zoveel mogelijk vanuit de Mienskip geredeneerd. Dit kan ook juist een voorbeeld zijn voor de rest van Nederland. Na de RES 1.0 zal tweejaarlijkse monitoring en actualisatie plaatsvinden, waarbij voortschrijdend inzicht verwerkt wordt in RES 2.0, etcetera.

Beleids- en juridische kaders

Het RES-proces is bekrachtigd door de Samenwerkingsovereenkomst RES die door alle colleges van gemeenten en provincie en het DB van het waterschap is vastgesteld.

Met deelname van de gemeente Terschelling aan de RES Fryslân voldoen we aan de afspraken uit het Interbestuurlijk Programma (2018) en aan het Klimaatakkoord (2019).

Alternatieven

Het alternatief is niet instemmen met de Concept RES Fryslân. De gemeente Terschelling levert dan geen steun aan de Concept RES Fryslân. Dit zal gevolgen hebben voor de uitstraling van de Friese RES-regio naar buiten toe en voor de uitstraling van de gemeente naar de andere Friese overheden toe.

Historie

De raad heeft op 26 november 2019 de startnotitie RES Fryslân vastgesteld, die het kader voor het opstellen van de RES geeft.

Juridische gevolgen/fatale termijnen/handhaving

Er zijn geen juridische gevolgen.

Op 1 juni 2020 dient de regiegroep RES Fryslân de Concept RES in. Daarvoor moeten alle gemeentraden met de RES hebben ingestemd.

Middels de RES Fryslân draagt de gemeente Terschelling bij aan de landelijke klimaatdoelstellingen voor een volledig duurzame energievoorziening in 2050.

Belang voor duurzaamheid

De doelen van de RES sluiten qua hoogte (49% CO2-reductie) goed aan bij de doelen uit het eilandakkoord en het Uitvoeringsprogramma 'Terschelling Samen Duurzaam' (max 47% CO2-reductie). Qua realiseringstermijn is de ambitie van Terschelling om in 2023 het doel bereikt te hebben, de tijdshorizon van de RES is 2030.

De maatregelen in de concept-RES worden nu alleen de bekende projecten meegenomen. Voor Terschelling is dat voornamelijk de al geplande uitbreiding van zonnepark Hee.

Financiële/personele/organisatorische gevolgen

Op 26 november 2019 heeft u als raad ingestemd met de deelname aan dit traject. Bij het vaststellen van het Startdocument heeft u als raad goedkeuring gegeven aan een financiële bijdrage van € 1.480 (€ 0,30/inwoner) aan de gezamenlijke Friese begroting, die voor bijna 80% uit rijksbijdrage bestaat. De kosten voor de gemeente Terschelling worden gedekt uit het budget Duurzaamheid.

Communicatie/interactiviteit

Communicatie

De gezamenlijke Friese dynamiek en onze eigen gemeentelijke dynamiek moeten communicatief goed afgestemd worden. Het besluitvormingstraject (rond de diverse mijlpalen zoals de Concept RES) vindt niet tegelijk plaats bij de 20 Friese overheden. Daardoor ontstaat de situatie dat RES-stukken openbaar zijn vanaf de eerste collegebesluiten. Vanaf dat moment kan de pers er aandacht geven en kan elke gemeente vragen krijgen.

Elke gemeente is steeds verantwoordelijk voor haar eigen informatievoorziening (voorlichter, website) n.a.v. eigen besluiten. Onze gemeente heeft een eigen persbericht opgesteld voor als u instemt met de Concept RES Fryslân.

Inwonersparticipatie

Voor de Concept RES is geen apart traject met participatie georganiseerd, omdat alle energieproductie al gerealiseerd of vergund is. Bij de vergunning van deze projecten is de ruimtelijke toets gedaan in de (lokale) vergunningstrajecten. Daarmee voldoen deze aan de provinciale en gemeentelijke kaders, en is er aandacht besteed aan het maatschappelijke draagvlak. Acceptatie en participatie verschillen per project, maar in alle gevallen is er voldoende draagvlak, wat is af te lezen uit het feit dat de projecten vergund zijn.

Voor de RES 1.0 staat een open gesprek over de randvoorwaarden en de mogelijkheden voor duurzame opwekking in de regio centraal.

Datum behandeling in B&W + ondertekening

Terschelling, 7 april 2020

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

H.M. de Jong,
secretaris/directeur

J.H.M. Hermans- Vloedveld,
burgemeester

Bijlagen:

- Concept RES Fryslân (hoofdttekst, bijlagen en Regionale Warmte Structuur)
- Persbericht (volgt)